

УДК: 342.9.07 (477)

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-110-117>

Шкляр Сергій Володимирович,
доктор юридичних наук, доцент
(Науково-дослідний інститут публічного права,
м. Київ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2351-0161>

КЛАСИФІКАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

У статті досліджено загальні підходи науковців до здійснення класифікації контролю, у тому числі і в господарській діяльності. Надалі автором запропоновано власний підхід до здійснення класифікації контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та запропоновано його класифікувати за такими критеріями: 1) за публічно-правовою природою повноважень суб'єктів, які здійснюють контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції; 2) за стадією відносин щодо економічної конкуренції, на якій він здійснюється; 3) за періодичністю здійснення контролю; 4) за формами здійснення такого контролю; 5) за підставою здійснення відповідних заходів контролю; 6) за обсягом та метою; 6) за предметом здійснення контролю; 7) залежно від якості знань і навичок, які необхідно застосовувати під час проведення контролю; 8) за особливостями суб'єкта проведення контролю.

Ключові слова: контроль; економічна конкуренція; класифікація; захист; державний контроль; громадський контроль.

Постановка проблеми. Побудова ефективної та злагодженої системи контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції є неможливою без усвідомлення всієї різноманітності видів зазначеного контролю. Здійснення класифікації видів контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції дає змогу більш поглиблено з'ясувати сутність зазначеної правової категорії, її інституційну структуру, функції, методи здійснення, а також роль зазначеного контролю в захисті економічної конкуренції в Україні в умовах ринкової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи теоретико-правові напрацювання наукової доктрини, слід зауважити, що переважно увага вчених прикута до вивчення видів саме державного контролю у сфері господарської діяльності. Дослідженнями окремих підходів до класифікації та видів контролю займалися В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк, О. П. Віхров, Л. К. Воронова, В. М. Гарашук, С. Т. Кадькаленко, С. В. Ківалов, С. М. Клімова, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, І. М. Коросташов, Н. П. Кучерявенко, О. М. Музичук, М. В. Павленко, Л. А. Савченко, С. Г. Стеценко та інші. Проте на сьогодні немає жодного комплексного наукового дослідження такого спеціального питання, як «класифікація контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції». Такий стан наукових досліджень зумовлює актуальність та нагальність проведення нашого наукового пошуку.

Метою даної статті є здійснення класифікації контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції за різними критеріями.

Виклад основного матеріалу. Погоджуємося з думкою зазначених авторів щодо важливості та актуальності проведення класифікації видів контролю в цілому, а також

вважаємо, що аналогічною актуальністю характеризується також і проведення класифікації видів контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції як окремого спеціального виду контролю зі спеціальними завданнями та функціями. Здійснення класифікації контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції має також і практичне значення, адже дозволяє більш системно підійти до подальшої розробки способів реалізації такого контролю, враховуючи об'єкт контролю, цілі, яких потрібно досягнути, та завдання, які необхідно виконати, а також загального результату контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, якого потрібно досягнути в кожній конкретній ситуації.

Як нами вже було зауважено, більшість наукових напрацювань присвячені класифікації видів саме державного контролю, поза увагою дослідників залишився контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції. Тож розглянемо окремі з наявних класифікацій стосовно контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції.

В. О. Баганець узагальнює, що звичайно розрізняють державний, муніципальний, відомчий, внутрішньогосподарський, громадський і незалежний, або аудит. Державний контроль — це контроль, здійснюваний органами державної влади: парламентський контроль, контроль з боку органів виконавчої влади, судовий контроль, контроль з боку прокуратури — відповідно до законодавчо закріплених повноважень. Муніципальний контроль — це контроль, здійснюваний відповідними органами муніципальних утворень. Відомчий контроль — контроль, що проводиться контрольно-ревізійними підрозділами міністерств і відомств на підвідомчих їм об'єктах. Внутрішньогосподарський контроль — це контроль, здійснюваний фінансово-економічними службами господарюючих суб'єктів. Незалежний контроль — контроль, що проводиться аудиторською організацією, основною метою якої є встановлення достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності господарюючих суб'єктів і відповідності здійснених ними фінансових і господарських операцій чинним законодавчим та іншим нормативно-правовим актам [1, с. 38].

Розкриваючи положення наукової доктрини з досліджуваного питання, варто звернути увагу на думку А. В. Бондаря, який зазначає, що класифікація державного контролю може здійснюватися за різними ознаками. На сьогодні відсутня єдина класифікація видів, форм, методів державного контролю за здійсненням господарської діяльності. Спостерігається ототожнювання видів, форм і методів контролю [2, с. 105]. Ф. Ф. Бутинець, С. В. Бардаш, Н. В. Малюга, Н. І. Петренко пропонують розмежовувати поняття «види» і «форми» контролю, зазначаючи, що певний вид контролю може бути організований у різних формах та різними методами [3, с. 250]. М. Т. Білуха класифікує контроль залежно від контрольних дій на види за періодичністю здійснення — попередній, оперативний (поточний) та заключний (ретроспективний), а за інформаційним забезпеченням — документальний і фактичний [4, с. 135].

Наведені позиції науковців дають змогу розглянути контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції як складну категорію, що характеризується власними формами та методами його здійснення.

О. В. Кологойда, вивчаючи такий вид державного контролю за господарською діяльністю, як контроль на фондовому ринку, здійснила класифікацію зазначеного контролю за критерієм суб'єкта та сфери контролю: а) державний контроль як форма державного регулювання, що здійснюється уповноваженими органами державної влади, органами місцевої влади та місцевого самоврядування на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць і поділяється, у свою чергу, на відомчий та надвідомчий, централізований (загальний) та децентралізований (регіональний); б) делегований контроль, який здійснюють об'єднання професійних учасників фондового ринку в межах делегованої компетенції шляхом проведення перевірок провадження відповідного виду професійної

діяльності, дотримання вимог законодавства про цінні папери, правил, стандартів професійної поведінки; в) внутрішньогосподарський контроль; г) зовнішній господарський контроль (аудит); ґ) громадський контроль, що реалізується через Громадську раду при Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, утворену для забезпечення участі громадян в управлінні державними справами, здійснення громадського контролю [5, с. 51].

Наведена класифікація контролю на фондовому ринку за суб'єктивним критерієм та критерієм сфери його проведення є досить універсальною та може бути застосована й у здійсненні класифікації контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції. Таким чином, у досліджуваній сфері контролю також можна виділити державний, внутрішньогосподарський, зовнішній та громадський види контролю. Проте питання виокремлення делегованого контролю у сфері захисту економічної конкуренції є спірним, оскільки законодавством не передбачено делегування контрольних заходів. Певною мірою до делегованого контролю можна віднести контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, який здійснюється органами адміністративно-господарського управління, та контроль, який забезпечується в межах делегованих їм повноважень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування.

А. В. Бондар зауважує, що у світовій практиці уніфікація класифікації контролю запропонована Лімською декларацією керівних принципів контролю, у якій узагальнено досвід організації і діяльності державних органів контролю різних країн у сфері фінансового контролю [2, с. 100]. Відповідно до цієї декларації контроль поділяється на: попередній та контроль по факту (стаття 2); внутрішній та зовнішній контроль (стаття 3); формальний контроль та контроль виконання (стаття 4) [6].

Очевидно, що існують також й інші класифікації видів контролю залежно від різних критеріїв. Наприклад, А. В. Бондар пропонує: 1) залежно від часу здійснення заходів контролю виділяти попередній, поточний і подальший контроль; 2) за відкритістю: відкритий та прихований; 3) за джерелами контролю: документальний, фактичний; 4) за підставами проведення перевірки: плановий контроль, позаплановий контроль. Автор зазначає, що за критерієм «суб'єкт ініціативи проведення контролю» можна виділити такі види: за ініціативою суб'єкта господарювання, за ініціативою контролюючого органу, на підставі скарги (звернення) особи про порушення її прав чи інтересів, іншого порушення чинного законодавства. Відповідно до повноважень суб'єкта контролю та його місця в системі державного управління науковець пропонує таку досить актуальну класифікацію: загальний контроль загальнодержавними органами, що включає в себе парламентський контроль, президентський контроль, загальний контроль за здійсненням господарської діяльності, що здійснюється щодо всіх суб'єктів господарювання, спеціальний контроль за здійсненням господарської діяльності [2, с. 101–102].

У свою чергу, М. Г. Ісаков пропонує також за формами проведення відповідного контролю виділяти контроль, що проводиться у формі перевірок (вивчення окремих напрямів фінансового-господарської діяльності, за результатами якої складають довідку або доповідну записку); ревізій (документальний контроль господарської діяльності, за наслідками якої складають акт); витребування звітів тощо [7, с. 389].

Із класифікацією видів контролю, запропонованою А. В. Бондарем, доцільно погодитися. Пропозиція науковця відображає найбільш комплексний підхід до класифікації контролю в його загальному розумінні. Проте дискусійним є питання щодо виділення прихованого та відкритого контролю, оскільки нормами чинного законодавства про захист економічної конкуренції не передбачено проведення прихованих контрольних заходів. Крім того, чинним законодавством України закріплено такі принципи діяльності публічної адміністрації, як її публічність, прозорість та обґрунтованість усіх дій та рішень, відкритість та доступність громадськості. Певною мірою дискусійною є і класифікація видів контролю, запропонована М. Г. Ісаковим, оскільки науковець ототожнює форми та види контролю.

Такий підхід може бути взятий до уваги в окремих випадках — якщо форма контролю повною мірою збігається з його видом.

О. М. Музичук здійснює класифікацію контролю за таким критерієм, як кількісний склад суб'єктів контролю: одноосібний і колективний контроль [8]. Схожий поділ знаходимо і в Законі України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V [9], де визначено такі види контролю у сфері господарської діяльності, як комплексний контроль, що може здійснюватися кількома органами державного нагляду (контролю), якщо їх повноваження на здійснення чи участь у комплексних заходах передбачені законом (п. 2 ст. 4), та звичайний, який здійснюється одним органом [9]. З наведеним критерієм та підставою для класифікації видів контролю доцільно погодитися, проте не зовсім влучним є формулювання назв видів: комплексний та звичайний, оскільки поняття «звичайний вид контролю» не зовсім конкретно відображає зміст того виду контролю, який виділяється, та залежить від суб'єктивного розуміння поняття «звичайний». Більш влучним вбачається, наприклад, розподіл контролю на комплексний та одноосібний (єдиноначальний).

Необхідно зазначити, що кожна з наведених вище класифікацій є по-своєму обґрунтованою та слушною, а тому заслуговує на увагу та подальше застосування в здійсненні наукових досліджень. До того ж згадані вище позиції теоретиків щодо класифікації видів контролю будуть враховані і в розробці власної класифікації видів контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції. Проте в розробці пропозицій щодо власної класифікації необхідно врахувати особливості сфери здійснення такого контролю — дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, специфіку суб'єктного складу, об'єкта контролю, а також суспільних відносин, які виникають у зв'язку із захистом економічної конкуренції.

У такому контексті, розкриваючи особливості контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, доцільно більш детально акцентувати увагу на специфіці суб'єктів, які його здійснюють, і таким чином виділити його види. За публічно-правовою природою повноважень суб'єктів, які здійснюють контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, варто виділити три види контролю: 1) міжнародний; 2) державний; 3) недержавний.

Проте класифікація видів контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції лише за публічно-правовою природою повноважень суб'єктів, які його здійснюють, є невичерпною та неповною. Тому контроль у зазначеній сфері також необхідно класифікувати й за іншими ознаками. Так, за характеристиками здійснення контролю як відповідної діяльності уповноважених суб'єктів контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції можна класифікувати, виділяючи більш специфічні ознаки в межах наведеної ознаки. Зокрема, доцільно класифікувати контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції:

1) за стадією відносин щодо економічної конкуренції, на якій він здійснюється на:
а) попередній (контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, який здійснюється органами Антимонопольного комітету України на стадії надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію тощо. Тобто контроль, який здійснюється перед початком проведення суб'єктом господарювання відповідних видів діяльності, які можуть становити потенційну загрозу для вільного функціонування економічної конкуренції, та має на меті запобігти виникненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції);
б) поточний (безпосередньо всі інші заходи контролю, які полягають у плановій або позаплановій перевірці діяльності суб'єкта господарювання, оцінці стану відповідних ринкових економічних відносин на їхню відповідність чинному законодавству в зазначеній сфері, вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності у разі виявлених порушень);
в) подальший контроль (це заходи, що здійснюються після проведення попереднього та

поточного контролю, які спрямовані на перевірку стану дотримання тих приписів чи інших актів суб'єктів контролю, які були застосовані до суб'єкта господарювання у зв'язку з виявленими порушеннями, забезпечення виконання наведених рішень суб'єкта попереднього та поточного контролю, стягнення штрафу тощо);

2) за періодичністю здійснення контролю — плановий та позаплановий. Так, відповідно до Положення про Порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25.12.2001 р. №182-р [10], плановою виїзною перевіркою вважається перевірка об'єктів, яка проводиться за їх місцезнаходженням або за місцезнаходженням їхнього відокремленого структурного підрозділу, у комплексі питань уповноваженими працівниками Комітету, відділення, виходячи з їхніх функціональних повноважень, і передбачена планами роботи. Позаплановою виїзною перевіркою вважається перевірка, яка не передбачена в планах роботи Комітету, відділення й може проводитися без попереднього письмового повідомлення, виходячи з наявності передбачених Порядком правових підстав [10];

3) за формами здійснення такого контролю — перевірка (є всебічною формою контролю, яка спричиняє правові наслідки у вигляді настання передбаченої законодавством адміністративної та інших видів відповідальності; за результатами проведення перевірки складається акт), надання дозволу, витребування документів та матеріалів, подання заяв, запитів, скарг, пропозицій;

4) за підставою здійснення відповідних заходів контролю: контроль, який здійснюється за дорученням Президента України, за заявами суб'єктів господарювання, громадян, об'єднань, установ, організацій щодо порушення їхніх прав у сфері дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, за поданням органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, за ініціативою Антимонопольного комітету, голови відділення, на особисте прохання об'єкта перевірки, контроль, який здійснюється за наявності відповідного факту необхідності здійснення такої перевірки — у разі виявлення недостовірності даних, заявлених об'єктом перевірки в документах, поданих на обов'язковий запит органу Комітету, голови відділення тощо [10];

5) за обсягом та метою: а) загальний контроль (прикладом такого контролю є, наприклад, планова перевірка органами Антимонопольного комітету України всієї діяльності суб'єкта господарювання); б) цільовий (прикладом такого контролю є перевірка конкретних видів діяльності чи угод, укладених суб'єктом господарювання, відповідно до завдань та мети конкретної перевірки, здійснення позапланової перевірки в разі виявлення недостовірності даних, заявлених об'єктом перевірки в документах, поданих на обов'язковий запит органу Комітету, голови відділення, тобто коли треба перевірити конкретні факти порушення);

б) за предметом здійснення контролю: а) документальний (здійснюється на підставі дослідження документів). Відповідно до Положення про Порядок проведення перевірок щодо додержання законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25.12.2001 р. № 182-р [10], органи Антимонопольного комітету України під час здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції уповноважені вимагати необхідні документи та іншу інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, таку, що є комерційною таємницею, у зв'язку з реалізацією своїх повноважень. Залежно від завдання і мети перевірки голова та члени Комісії роблять запит до керівництва об'єкта перевірки на документи, письмові та усні пояснення та іншу інформацію, що стосується завдань та мети перевірки (у тому числі з обмеженим доступом), потрібну для здійснення Комісією своїх функцій, зокрема: розпорядження (рішення) органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, що перевіряються, протоколи

нарад і засідань їхніх структурних підрозділів, відомості щодо структури об'єкта перевірки із зазначенням прізвищ, імен, імен по батькові керівників структурних підрозділів, їхніх посад, номерів службових телефонів, протоколи нарад органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, протоколи загальних зборів акціонерів (учасників) і засідань правління, спостережної ради, виконавчого та наглядового органу суб'єкта господарювання, вхідну та вихідну документації, беручи до уваги тексти факсів і телефонограм, матеріали діловодства всіх підрозділів об'єкта перевірки, накази, розпорядження, резолюції керівництва об'єкта перевірки тощо [10]; б) фактичний (здійснюється на підставі дослідження фактичних обставин, виявлення та оцінки предметів, майна, засобів виробництва та діяльності суб'єкта господарювання, що можуть бути доказом у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції). Зокрема, відповідно до ст.7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 р. № 3659-ХІІ, Антимонопольний комітет України має повноваження проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, у тому числі монопольне (домінувальне), суб'єктів господарювання на цьому ринку, проводити огляд службових приміщень та транспортних засобів суб'єктів господарювання — юридичних осіб, вилучати або накладати арешт на предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі незалежно від їх місцезнаходження [11];

7) залежно від якості знань і навичок, які необхідно застосовувати під час проведення контролю: а) загальних юридичних знань (здійснюється суб'єктами контролю на підставі аналізу документації суб'єкта господарювання, інших даних та предметів матеріального світу, які є предметом чи засобом такої діяльності, з урахуванням власної компетенції, виходячи з аналізу норм чинного законодавства про захист економічної конкуренції щодо відповідності такої діяльності зазначеним нормам); б) із використанням спеціальних знань (здійснюється тоді, коли загально-юридичний контроль не є належним способом установлення істини та коли компетенції суб'єкта контролю і його знань лише чинного законодавства недостатньо для оцінки існуючих обставин і документів для того, щоб встановити, чи наявні порушення законодавства про захист економічної конкуренції. У такому випадку залучаються особи, які володіють спеціальними знаннями. Так, відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України має повноваженнями призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку [11]);

8) за особливостями суб'єкта проведення контролю: а) єдиноначальний (проводиться конкретним органом чи установою, особою); б) колегіальний (полягає в залученні до його проведення спеціалістів різних органів та установ, а також експертів, осіб, які володіють спеціальними знаннями, представників громадських організацій, окремих громадян тощо).

Висновки. Отже, підсумовуючи сказане вище, зауважимо, що контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції є багатоаспектним поняттям, проте насамперед це цілеспрямована діяльність суб'єктів контролю. Контроль як безпосередню діяльність характеризує ціла низка правових ознак: періодичність проведення контролю, форма, обсяг і мета контролю тощо. Тож із зазначеного робимо висновок, що контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції необхідно класифікувати на види за двома ключовими характеристиками: 1) за публічно-правовою природою повноважень суб'єктів, які його здійснюють; 2) за характеристиками здійснення контролю як відповідної діяльності уповноважених суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Баганець В. О. Сутність і види державного контролю за господарською діяльністю. *Форум права*. 2014. № 2. С. 37–41.

2. Бондар А. В. Класифікація державного контролю за організацією та здійсненням господарської діяльності. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 100–103.
3. Бутинець Ф. Ф., Бардаш С. В., Малюга Н. М., Петренко Н. І. Контроль і ревізія. Житомир: ЖІТІ, 2000. 512 с.
4. Білуха М. Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту. К.: Вища школа, 1994. 364 с.
5. Кологойда О. В. Контроль як правова форма державного регулювання господарських відносин на фондовому ринку України. *Право та інновації*. 2015. № 3. С. 50–58.
6. Лимская декларация руководящих принципов контроля (Принята IX Конгрессом Международной организации высших контрольных органов (ИНТОСАИ) в 1977 году). URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.06.2020).
7. Ісаков М. Г. Види державного контролю у сфері підприємницької діяльності. *Форум права*. № 1. 2012. с. 387–395.
8. Муzychuk О. М. Проблеми класифікації контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні. *Право і безпека*. 2010. № 2 (35).
9. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Офіційний вісник України*. 2007. № 44. С. 12.
10. Про затвердження Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 25.12.2001 р. № 182-р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 7. С. 434.
11. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. С. 472.

References

1. Bahanets, V. O. (2014). Sutnist i vydy derzhavnoho kontroliu za hospodarskoiu diialnistiu [The essence and types of state control over economic activity]. *Forum prava*. № 2. S. 37–41 [in Ukrainian].
2. Bondar, A. V. (2012). Klasyfikatsiia derzhavnoho kontroliu za orhanizatsiieiu ta zdiisnenniam hospodarskoi diialnosti [Classification of state control over the organization and implementation of economic activity]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 2. S. 100–103 [in Ukrainian].
3. Butynets, F. F., Bardash, S. V., Maliuha, N. M., Petrenko, N. I. (2000). Kontrol i reviziia [Control and audit]. *Zhytomyr: ZhITI*, 512 s. [in Ukrainian].
4. Bilukha, M. T. (1994). Teoriia finansovo-hospodarskoho kontroliu i audytu [Theory of financial and economic control and audit]. K.: Vyshcha shkola, 364 s. [in Ukrainian].
5. Kolohoida, O. V. (2015). Kontrol yak pravova forma derzhavnoho rehuliuвання hospodarskykh vidnosyn na fondovomu rynku Ukrainy [Control as a legal form of state regulation of economic relations in the stock market of Ukraine]. *Pravo ta innovatsii*. № 3. S. 50–58 [in Ukrainian].
6. Linskaya deklaraciya rukovodyashchih principov kontrolya (Prinyata IX Kongressom Mezhdunarodnoj organizacii vysshih kontrol'nyh organov (INTOSAI) v 1977 godu) [Lima Declaration of the Guidelines for Control (Adopted by the IX Congress of the International Organization of Supreme Control Bodies (INTOSAI) in 1977)]. URL: <http://www.rada.gov.ua> (data zvernennia: 15.06.2020) [in Russian].
7. Isakov, M. H. (2012). Vydy derzhavnoho kontroliu u sferi pidpriemnytskoi diialnosti [Types of state control in the field of entrepreneurial activity]. *Forum prava*. № 1. S. 387–395 [in Ukrainian].
8. Muzychuk, O. M. (2010). Problemy klasyfikatsii kontroliu za diialnistiu pravookhoronnykh orhaniv v Ukraini [Problems of classification of control over the activities of law enforcement agencies in Ukraine]. *Pravo i bezpeka*. № 2 (35) [in Ukrainian].
9. Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti : Zakon Ukrainy vid 05.04.2007 r. № 877-V [On the basic principles of state supervision (control) in the sphere of economic activity : Law of Ukraine of April 5, 2007 № 877-V]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2007. № 44. S. 12 [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok provedennia perevirok doderzhannia zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii: Rozporiadzhennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy vid 25. 12. 2001 r. № 182-r [On approval of the Regulations on the procedure for conducting inspections of compliance with the legislation on protection of economic competition: Order of the Antimonopoly Committee of Ukraine of December 25, 2001 № 182-r]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2002. № 7. S. 434 [in Ukrainian].

11. Pro Antymonopolnyi komitet Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 26.11.1993 r. № 3659-KhII [About the Antimonopoly Committee of Ukraine: Law of Ukraine of November 26, 1993 № 3659-XII]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1993. № 50. S. 472 [in Ukrainian].

Shklyar Sergiy,

Doctor of Law, Associate Professor

(Research Institute of Public Law, Kyiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2351-0161>

CLASSIFICATION OF CONTROL OF COMPLIANCE WITH THE LEGISLATION ON PROTECTION OF ECONOMIC COMPETITION

The article studies common scientific approaches to classification of control, including control over economic activity. The author of the article emphasizes that today there is no comprehensive scientific study of such a special issue as "classification of control over compliance with legislation on protection of economic competition." This state of scientific research determines the relevance and urgency of our scientific research. Consequently the author proposes his own approach to classification of control over complying with legislature on protection of economic competition, and proposes the following criteria for it classification: 1) public-legal nature of authority of subjects conducting control over complying with legislature on protection of economic competition; 2) stage of economic competition relationship on which control is conducted; 3) frequency of control; 4) forms of control; 5) bases for conducting controlling measures; 6) quantity and task; 7) object of control; 8) knowledge and skills, required for conducting controlling measures; 9) features of controlling subjects. The given classification of control in the stock market according to the subjective criterion and the criterion of its scope is quite universal and can be applied in the classification of control over compliance with the legislation on protection of economic competition. Thus, in the studied area of control can also be divided into state, domestic, external and public types of control. However, the issue of separation of delegated control in the field of protection of economic competition is controversial, as the legislation does not provide for the delegation of control measures. The researcher notes that the control over the observance of the legislation on the protection of economic competition is a multifaceted concept, but first of all it is a purposeful activity of the subjects of control. Control as a direct activity is characterized by a number of legal features: the frequency of control, the form, scope and purpose of control, and so on. Therefore, we conclude from the above that the control over compliance with the legislation on protection of economic competition should be classified into types according to two key characteristics: 1) according to the public law nature of the powers of the entities that exercise it; 2) on the characteristics of control as a relevant activity of authorized entities.

Key words: control; economic competition; classification; protection; state control; public control.

Надійшла до редколегії 07.07.2020

Зразок для цитування:

Шкляр С. В. Класифікація контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції. *Правовий часопис Донбасу*. 3 (72). 2020. С. 110—117. DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-110-117>